

exempel om halva personalstyrkan blir sjuk samt rena medicinska prioriteringar, vem som ska tas först i den akuta situationen.

Fungerar detta bra idag?

– Nej det gör det inte. En del politiker tror att systemet inte är effektivt nog och är inte benägna att prioritera utan vill hellre privatisera eller omorganisera. Men om man tror att systemet är effektivt eller överbelastat måste man inse att det behövs prioriteringar. Det politikererna behöver är hjälp av objektiv professionell kompetens.

Är systemet effektivt idag?

– På en del håll är det effektivt och på vissa håll överbelastat. Men det finns säkert också ställen där man inte jobbar maximalt rationellt.

Hur är det i Primärvården Skåne?

– Det är inte bättre än på andra håll. Det finns utvecklingspotential där också. Verksamhetscheferna måste ta sig tid att sitta ner och analysera vad de gör.

Allmänläkarbristen i Primärvården Skåne idag är 10 procent om man utgår från den föreskrivna läkartätheten i det nya familjeläkarssystemet, enligt Ulf Swanstein.

Då kanske det är svårt att få tid att sätta sig ner?

– Om man inte gör det blir det bara värre och då blir det ännu svårare jobba och att rekrytera. Om man kan marknadsföra ett förändrat arbetssätt är det lättare att rekrytera. Ingen verksamhetschef kan, utom under mycket kort tid, låta bli att se över sin egen verksamhet, säger Ulf Swanstein och påpekar att det dessutom är en skyldighet enligt Socialstyrelsens föreskrifter att ha systematisk kvalitetsutveckling.

Ulf Swanstein har ännu aldrig själv sökt chefsuppdrag. Han har blivit tillfrågad. Han tyckte att han hade tillräckliga förutsättningar för att tacka ja till att bli chef för barnkliniken i Helsingborg tack vare sin fackliga utbildning och erfarenhet samt sin sin reservofficersutbildning. Sedan dess har han deltagit i två ledarutvecklingsprogram och gått en rad andra kurser som han själv sökt sig till.

Till sist, vad ska en chef kunna?

– Chefskap. Omvärldskunskap. Kunskap om hur landstinget är uppbyggt, hur beslutsprocessen ser ut. Lagar och avtal. Och man måste ha förmåga att fatta beslut.

Ledarskap, vad är det?

– Att vara lyhörd, kommunicera, inspirera. Och man måste tycka att det är roligt. Det krävs någon sorts fallenhet men ledarskap kan också övas upp genom att man lär känna sig själv.

Elisabet Ohlin

elisabet.ohlin@lakartidningen.se

»Körkort behövs för apparater«

– Vissa kolleger är väldigt glada i apparater men förstår inte faran med att hantera dem, sade läkaren och civilingenjören Mats Wallin på Karolinska sjukhusets konferens om den nya tekniken.

II Konferensen – arrangerad av Centrum för klinisk prövning och behandlingsforskning, KPC – ville belysa om de tekniskt avancerade behandlingstoderna går att lita på och om de utvärderas tillräckligt kritiskt.

– Narkosapparater och annan apparatur blir alltmer komplex samtidigt som undervisningen i mätmetoder för läkare är obefintlig och personalstyrkorna blir allt rörligare, sade Mats Wallin.

– Här behövs körkort eller licens.

– Det är chefsens uppgift att se till att de får utbildning med ett tillhörande »körkort« som ska förnyas vart tredje år eftersom kunskap är en färskvara. Och de som saknar körkortet ska inte få hantera de aktuella apparaterna.

Brist på kritisk utvärdering

Nina Rehnqvist från Socialstyrelsen påpekade att det finns ett ganska tydligt regelverk som talar om vem som har ansvar för vad i vårdkedjan, att verksamhetschefen blir ansvarig om man har valt fel apparat och att vårdgivaren svarar för personalutbildning.

– Men detta är inte alltid känt av de

berörda. Vi vet till exempel att det syns när det gäller utrangerade produkter, sade hon.

Vikten av att kunna mäta och kritiskt utvärdera nya och tekniskt avancerade behandlingsmetoder framstod tydligt när kirurgen Bertil Hamberger summerade att det i Sverige finns många exempel på hur nya metoder introducerats på tveksamt underlag. Operation av handsvett och laparoskopi inom gallvägskirurgin är två exempel.

– Jag har funderat över denna brist på kritisk utvärdering och undrar om den kan bero på att traditionell svensk läkarutbildning – som nu dessbättre revideras – tillhandahåller så mycket kunskapsmassa enligt korvstoppsmetoden att studenterna inte hinner lära sig tänka kritiskt, menade Bertil Hamberger.

Från Statens beredning för medicinsk utvärdering, SBU, rapporterade Thomas Ihre att man i projektet Alert på nätet nu tillhandahåller en lista med ett 30-tal nya behandlingsmetoder.

– Så när ni hör talas om en ny metod kan det finnas skäl att söka upp den på vår lista och läsa mer om den. Plus det omvända, att ni snarast kontaktar oss om ni hör om en ny metod som vi saknar på listan.

Irène Olsson

frilansjournalist

Läkarförbundet vill avveckla stopplagen

Läkarförbundet vill avveckla stopplagen och har inget emot att akutsjukhus drivs privat med vinstsyfte.

II Det framgår av förbundets remissvar på betänkandet Vinst för vården från utredningen Vårdens ägarformer – vinst och demokrati. Utredningen ska ligga till grund för en eventuell reglering av i vilken mån privata företag med vinstsyfte ska tillåtas driva gemensamt finansierad vård och omsorg.

Det viktigaste enligt förbundet är att sjukvårdspersonalen tillvaratas och utvecklas och förbundet anser att betänkandet inte alls diskuterar hur olika ägarformer lyckas med detta.

Samma villkor för alla vårdgivare

Risken är att stora vårdproducenter, såväl privata som offentliga, leder till ohäl-

sa hos personalen, sämre bemötande av patienterna, för lite tid för reflektion och att företagsekonomiska värderingar, snarare än humanistiska och vetenskapliga, tar över. För att undvika detta krävs en mångfald av vårdgivare med samma villkor och tillräckliga resurser, anser förbundet som också motsätter sig att icke-vinstdrivande producenter premieras, vilket skulle kunna göra sjukvården beroende av frivillighetsatser.

Förbundet accepterar blandad finansiering på villkor att det inte leder till sämre vård för någon patientkategori eller sämre arbetsmiljö.

Och när det gäller upphandlad verksamhet bör avtalstiderna förlängas för att underlätta investeringar och utveckling.

Elisabet Ohlin

elisabet.ohlin@lakartidningen.se